

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/87/2023
Identifikačné číslo spisu:	1418205659
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1418205659.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C.. W. Š., V., F. X., zastúpenej advokátom JUDr. Ľudovítom Földesom, Bratislava, Domašská 11, proti žalovanej obchodnej spoločnosti HABITAT, spol. s r. o., Bratislava, Saratovská 4, IČO: 35 713 429, zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Miroslavom Čipákom, Bratislava, Vázovova 9/B, o určenie povinnosti odpredať byt, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 8C/77/2018 o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020, sp. zn. 3Co/18/2020, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020, sp. zn. 3Co/18/2020 z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie,“ resp. „okresný súd“) uznesením zo dňa 27. septembra 2019 č. k. 8C/77/2018-259 prvým výrokom zastavil konanie a druhým výrokom žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 226, § 229 a § 230 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i ďalších zákonov č. 350/2018 Z. z., č. 423/2020 Z. z. a č. 211/2021 Z. z., ďalej tiež len „CSP“). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou 17. decembra 2018 domáhala, aby súd nahradil prejav vôle žalovanej uzavrieť s ňou kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol byt č. XX, v obytnom dome súpisné č. XXXX, vchod F. X., zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, okres V. C., katastrálne územie Y. (ďalej aj ako „byt“). Predmetný byt, patriaci pôvodne spoločnosti STAVING, š. p., žalobkyňa užívala od roku 1983, pričom toto právo sa počnúc dňom 1. januárom 1992 zmenilo na nájom bytu v súlade s ustanovením § 871 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „O. z.“). Spoločnosť STAVING, š. p. bola dňa 1. januára 1992 zaradená do likvidácie a bytový dom, vrátane bytu, nadobudol vo verejnej dražbe dňa 20. októbra 1992 v súlade s ustanovením § 47 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby (ďalej len „zákon č. 92/1991 Zb.“) L.. Ľ. N., ktorý ho dňa 1. mája 1997 previedol na žalovanú spoločnosť. Svoj nárok na prevod bytu do jej vlastníctva žalobkyňa odvodzovala od ustanovenia § 16 ods. 1 a nasl. zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“), keďže právny predchodca žalovanej nadobudol bytový dom v

privatizácii štátneho majetku podľa § 47b ods. 1 veta prvá zákona č. 91/1992 Zb., a preto ho považovala za osobu podľa § 17 ods. 3 písm. f) zákona č. 182/1993 Z. z. Podľa mienky žalobkyne, STAVING, š. p. vznikla povinnosť uzavrieť s ňou ako s nájomcom zmluvu o prevode predmetného bytu, a v prípade jej neuzavretia a vypracovania privatizačného projektu, mala povinnosť uzavrieť budúcu kúpnu zmluvu podľa § 29 ods. 2 a 4 v spojení aj s § 16 ods. 1 a nasl. zákona č. 182/1993 Z. z. Na žalovanú táto povinnosť prešla aj s privatizovaným majetkom v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. Žalobkyňa zdôraznila, že účelom zákona č. 182/1993 Z. z. bola nesporné ochrana práv užívateľov bytov, resp. nájomníkov v bytových domoch vo vlastníctve štátu a iných bytov taxatívne vymedzených tak, aby boli byty v týchto domoch odpredané výlučne týmto subjektom, za cenu garantovanú zákonom. Podotkla, že v minulosti sudy zamietali žaloby v obdobných právnych veciach o určenie povinnosti prevodu vlastníctva k bytom v bytovom dome na F. X v V. z procesných, ale nie z hmotnoprávnych dôvodov, a teda nie preto, že by neexistovalo právo na prevod vlastníctva k bytom na strane nájomcov podľa § 16 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z.; existenciou práva nájomníkov na prevod vlastníctva bytu podľa § 16 ods. 1 a nasl. citovaného zákona sa sudy vôbec nezaoberali, a preto ich rozhodnutia nemohli podľa žalobkyne predstavovať prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Súd prvej inštancie preskúmal obsah pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 8C/117/2007 a zistil, že žalobkyňa podala voči žalovanej (v procesnom postavení žalovanej 1/) dňa 24. mája 2007 žalobu týkajúcu sa povinnosti odpredať jej byt, ktorý užívala. O tejto žalobe rozhodol Okresný súd Bratislava IV rozsudkom zo dňa 26. januára 2011, č. k. 8C/117/2007-203, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. marca 2012, sp. zn. 8Co/122/2011, tak, že ju zamietol. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne, že Okresný súd Bratislava IV v konaní sp. zn. 8C/117/2007, zamietol jej žalobu len z procesných dôvodov a neposudzoval ju aj z hľadiska vecnej stránky, a preto nešlo o prekážku rozhodnutej veci (res iudicata). Síce potvrdil, že z obsahu pripojeného spisu vyplynulo, že okresný súd zamietol žalobu primárne pre rozpor navrhovanej kúpnej zmluvy s kogentnými ustanoveniami zákona č. 182/1993 Z. z. v časti kúpnej ceny, avšak odvolací Krajský súd v Bratislave sa v potvrdzujúcom rozsudku vysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktorými žalobkyňa odôvodňovala oprávnenosť jej nároku na prevod bytu do jej vlastníctva; išlo pritom o tie isté skutočnosti, na základe ktorých si rovnaký nárok uplatnila v prebiehajúcom súdnom konaní. Vzhľadom na toto zistenie mal za to, že sudy už raz vec riadne prejednali, rozhodli a zdôvodnili, prečo žalobkyňa nevznikol voči žalovanej nárok na prevod bytu do jej vlastníctva podľa ustanovení zákona č. 182/1993 Z. z. Výrok o nároku na náhradu trov konania odôvodnil súd podľa § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd,“ resp. „krajský súd“) uznesením z 31. marca 2020, sp. zn. 3Co/18/2020 prvým výrokom napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a druhým výrokom žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné, a preto uznesenie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Stotožnil sa s právnym záverom súdu prvej inštancie, že vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava IV sp. zn. 8C/117/2007 sa okresný, resp. najmä krajský súd vysporiadal s vecnou stránkou žaloby žalobkyne, na ktorej základe sa domáhala, aby súd nahradil prejav vôle žalovanej uzavrieť s ňou kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k bytu. Konanie Okresného súdu Bratislava IV vo veci sp. zn. 8C/117/2007, ktoré bolo právoplatne ukončené rozsudkom zo dňa 26. januára 2011, č. k. 8C/117/2007-203, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. marca 2012, sp. zn. 8Co/122/2011, preto predstavovalo vo vzťahu ku konaniu o žalobe žalobkyne v prejednávanej veci sp. zn. 8C/77/2018, prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle § 230 CSP, teda vadu konania, ktorú nemožno odstrániť; súd prvej inštancie preto nepochybil pokiaľ konanie vo veci zastavil. K námietke žalobkyne, ktorá sa odvolávala na ustanovenie § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. odvolací súd dodal, že citované ustanovenie nedopadá na prejednávajúcu vec, ale vzťahuje sa na prípady, v ktorých bola zo strany nájomcu bytu podaná žiadosť o prevod vlastníctva bytu podľa uvedeného zákona alebo osobitného predpisu, resp. na prípady, v ktorých bola už uzavretá zmluva o budúcej zmluve, pokiaľ však nájomcovi také právo z ustanovení zákona č. 182/1993 Z. z. vyplývalo. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 C. s. p.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) v zmysle § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že sudy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili

uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uviedla, že tak ako v žalobe aj v odvolacom konaní poukazovala na § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. z ktorého vyplýva, že nájomcovi bytu, ktorý požiada o prevod vlastníctva podľa tohto zákona nezaniká právo na prevod vlastníctva k bytu, aj keď k prevodu nedošlo v lehote podľa tohto zákona, ak nájomca písomne nevzal túto žiadosť späť, týmto späťvzatím žiadosti nezaniká právo nájomcovi podať ďalšiu žiadosť o prevod vlastníctva bytu. Uviedla, že žalobou sa dovoľavala svojho zákonného práva na prevod bytu, ktorý užíva od roku 1983, prvýkrát požiadať o prevod vlastníctva k bytu písomnou žiadosťou adresovanou štátny podnik, v likvidácii dňa 15. novembra 1993, na ktorú je Staving štátny podnik listom oznámil, že už nie je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Následne o prevod požiadala dňa 10. novembra 1999 a dňa 16. mája 2001 a tieto žiadosti adresovala spoločnosti HABITAT spol., s. r. o. t. j. právnenému nástupcovi Staving štátny podnik, ako nadobúdateľovi štátneho majetku, nakoľko právny nástupca nadobudol bytový dom podľa ust. § 47b zákona číslo 92/1991 Zb. a ust. § 15 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. Krajský súd napriek uvedenému vo svojom rozhodnutí v bode 20. uviedol, že pokiaľ, sa žalobkyňa odvoláva na ust. § 29b ods. 3 zák. č. 182/1993 Z. z. odvolací súd udáva, že citované ustanovenie nedopadá na prejednávajúcu vec. Predmetné ustanovenie sa totiž, vzťahuje na prípady, v ktorých zo strany nájomcu bytu bola podaná žiadosť o prevod vlastníctva bytu podľa uvedeného zákona alebo osobitného predpisu. Odvolaciemu súdu vytýka, že dostatočne neodôvodnil vyjadrenie k jej námietke, kde sa odvoláva na ustanovenie § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. Považuje tento svoj argument za podstatnú skutočnosť, na ktorej bola založená podaná žaloba. Ani súd prvej inštancie, ani odvolací súd sa s týmto jej tvrdením nevysporiadal, neodôvodnil svoje rozhodnutie, preto má za to, že rozhodnutie je prekvapivé a nepreskúmateľné. Namietla, že týmto nezákonným procesným postupom jej odvolací súd odoprel jej právo dovoľávať sa súdnej ochrany v súvislosti s jej zo zákona vyplývajúcim právom na prevod vlastníctva nájomného bytu. Z vyššie uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na prejednanie súdu prvej inštancie. Zároveň žiadala o odklad právoplatnosti rozhodnutia.

4. Žalovaná uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým uznesením. Súdny podľa nej správne vyhodnotil, že v danom prípade ide o res iudicata v zmysle § 230 CSP. Žiadala dovolanie zamietnuť ako nedôvodné a vo svojom vyjadrení poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/80/2017 zo dňa 28. marca 2019, ktorým bolo odmietnuté dovolanie žalobkyne Jany Letkovej proti žalovanej v právnej veci o uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníckeho práva k bytu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením z 27. októbra 2022 sp. zn. 4Cdo/245/2020 podané dovolanie odmietol a rozhodol, že žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Vo vzťahu k uplatnenému dôvodu prípustnosti dovolania s poukazom na svoje zjednocujúce stanovisko R 2/2016 konštatoval, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiaden podklad na uplatnenie druhej vety tohto stanoviska. Okolnosti, ktoré viedli krajský súd k právnenému záveru o zastavení konania z dôvodu prekážky res iudicata, zdôvodnil dostatočne a preskúmateľne a vysporiadal sa aj s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľky uvedenou v odvolaní.

6. Na základe ústavnej sťažnosti žalobkyne Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) nálezom z 26. apríla 2023 sp. zn. I. ÚS 145/2023-38 (ďalej aj „kasačný nález ústavného súdu“) rozhodol, že základné právo C. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/245/2020 z 27. októbra 2022 boli porušené. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/245/2020 z 27. októbra 2022 zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení ústavný súd uviedol, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala predovšetkým tú skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odmietnutí dovolania, je bez riadneho odôvodnenia záverov o odmietnutí ňou podaného dovolania, bez toho, aby zohľadnil celý priebeh napadnutého konania vedeného aj pred súdmi nižších stupňov a nevysporiadal sa s jej námietkami, ktoré boli pre posúdenie veci rozhodujúce.

6.1. Ústavný súd priblížil, že v bode 13. napadnutého uznesenia najvyšší súd odkázal na svoju ustálenú

judikatúru (R 111/1998), podľa ktorej nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania, na ktorej zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016. Najvyšší súd nadväzne konštatoval, že v prejednávanej veci obsah spisu nedáva žiaden podklad na uplatnenie druhej vety stanoviska, krajnej výnimky týkajúcej sa extrémnych prípadov (rozhodnutie neobsahuje žiadne odôvodnenie, zásadná vada predstavujúca justičný omyl). Námietku vady v zmysle § 420 písm. f) CSP preto vyhodnotil ako nedôvodnú (bod 17. napadnutého uznesenia najvyššieho súdu). S týmto názorom najvyššieho súdu sa ústavný súd nestotožnil, práve naopak, uviedol, že zmeny v právnej úprave dovolania a jeho prípustnosti sa novou právnou úpravou zakotvenou v CSP dotkli podstaty a zmyslu tohto stanoviska dosť podstatne. Ústavný súd sa opakovane vyjadril k aktuálnosti tohto zjednocujúceho stanoviska po nadobudnutí účinnosti CSP (napr. IV. ÚS 314/2020, I. ÚS116/2020, I. ÚS 388/2021, II. ÚS 482/2021) s tým, že jeho význam je potrebné chápať v tom zmysle, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Za situácie, ak CSP tzv. „inú vadu“ ako samostatný dovolací dôvod neobsahuje, je pri posudzovaní intenzity pochybenia odvolacieho súdu nevyhnutné chápať právo na spravodlivý proces komplexne a jeho porušenie normované v § 420 písm. f) CSP ako porušenie práva na spravodlivý proces v ktoromkoľvek prvku, zahŕňajúc do procesného postupu súdu aj jeho rozhodnutie a všetky atribúty práva na spravodlivý proces spájajúce sa so súdnym rozhodnutím. S poukazom na vyššie uvedené ústavný súd uložil povinnosť najvyššiemu súdu opätovne posúdiť námietky sťažovateľky, ktoré smerovali k posúdeniu intenzity pochybenia odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s jej námietkami, ktoré boli podľa nej pre posúdenie veci rozhodujúce ústavne akceptovateľným spôsobom tak, aby jeho rozhodnutie odrážalo aj dnes už ustálenú judikatúru ústavného súdu k zjednocujúcemu stanovisku R 2/2016.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP), na to oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 134 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z.) dospieť k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

11. V danom prípade dovolateľka uplatnila prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia, je nepreskúmateľné a prekvapivé. Za prekvapivý považovala záver krajského súdu ohľadom ustanovenia § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. kde dovolací súd uviedol, že citované ustanovenie nedopadá na prejednávanú vec, ale vzťahuje sa na prípady, v ktorých bola zo strany nájomcu bytu podaná žiadosť o prevod vlastníctva bytu podľa uvedeného zákona alebo osobitného predpisu, resp. na prípady, v ktorých bola už uzavretá zmluva o budúcej zmluve, pokiaľ však nájomcovi také právo z ustanovení zákona č. 182/1993 Z. z. vyplývalo, pretože už v žalobe ako aj v odvolaní poukázala na skutočnosť, že prvýkrát požiadala o prevod vlastníctva k bytu písomnou žiadosťou adresovanou Stving štátny podnik, v likvidácii dňa 15. novembra 1993, na ktorú je Staving štátny podnik listom oznámil, že už nie je vlastníkom

predmetnej nehnuteľnosti. Následne o prevod požiadala dňa 10. novembra 1999 a dňa 16. mája 2001 a tieto žiadosti adresovala spoločnosti HABITAT spol., s. r. o., t. j. právnenému nástupcovi Staving štátny podnik, ako nadobúdateľovi štátneho majetku, nakoľko právny nástupca nadobudol bytový dom podľa ust. § 47b zákona číslo 92/1991 Zb. a ust. § 15 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. Tento argument považuje za podstatnú skutočnosť, na ktorej bola založená podaná žaloba.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Dovolateľka označila za nesprávny podstatný záver v odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorý vyslovil, že ustanovenie § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. nedopadá na prejednávajúcu vec, ale vzťahuje sa na prípady, v ktorých bola zo strany nájomcu bytu podaná žiadosť o prevod vlastníctva bytu podľa uvedeného zákona alebo osobitného predpisu, resp. na prípady, v ktorých bola už uzavretá zmluva o budúcej zmluve, pokiaľ však nájomcovi také právo z ustanovení zákona č. 182/1993 Z. z. vyplývalo. Tiež uviedla, že ustanovenia zákona č. 182/1993 Z. z. sa na predmetný bytový dom vzťahujú a preto má ako nájomníčka právo podľa ust. § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. opakovane sa domáhať prevedenia predmetného nájomného bytu do jej vlastníctva v súlade s podmienkami uvedenými v predmetnom zákone. Záverom poukázala, že zastavením konania jej odvolací súd odoprel jej právo dovolávať sa súdnej ochrany v súvislosti s jej zo zákona vyplývajúcim právom na prevod vlastníctva nájomného bytu.

16. Vzhľadom na viazanosť najvyššieho súdu právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 134 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z.) možno konštatovať, že výhrady vyslovené v kasačnom náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2023 sp. zn. I. ÚS 145/2023-38 sa obsahovo v podstatnej časti týkajú rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020, sp. zn. 3Co/18/2020. Prípustnosť ako aj dôvodnosť žalobkyňou podaného dovolania vychádza z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Z doterajšej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že vo výnimočných prípadoch aj arbitrárnosť právneho posúdenia veci súdmi nižších inšancií môže odôvodňovať prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP (viď rozhodnutie sp. zn. 4Cdo/5/2019, 4Cdo/6/2019 z 26. februára 2020). Zásada iura novit curia („súd pozná právo“) neznamena len to, že súd pozná právo, ale aj to, že si je

zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v ktorej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu svojich práv (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 59/00 z 20. decembra 2001).

17. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/273/2021 z 28. februára 2023, ktorý v analogickej právnej veci k podstate sporu uviedol:

„samotné ustanovenie § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. za bodkočiarkou (a contrario) pripúšťa právo podať ďalšiu žiadosť o prevod vlastníctva bytu. Za tohto stavu dovolací súd dovodil, že neexistuje rozumný dôvod, prečo by zákonodarca nemal v úmysle spájať s podaním novej žiadosti o prevod vlastníctva bytu aj nové právne účinky v podobe vzniku práva na prevod vlastníctva bytu. Správne boli preto závery odvolacieho súdu, podľa ktorých podanie novej žiadosti o prevod vlastníctva bytu (ktorej predchádzalo späťvzatie predchádzajúcich žiadostí) pri splnení aj ostatných podmienok podľa právneho stavu v čase jej podania, má za následok vznik nového subjektívneho práva na prevod tohto vlastníctva so začiatkom plynutia novej dvojročnej lehoty na splnenie tomuto právu zodpovedajúcej povinnosti“. Uzavrel, že: „keďže ide o nové subjektívne právo, s ktorým je spojená nová dvojročná lehota na uzatvorenie zmluvy o prevode vlastníctva bytu a nová možnosť obrátenia sa nájomcu na súd (v prípade nedodržania povinnosti zo strany vlastníka domu), po uplynutí zákonnej dvojročnej lehoty začína plynúť nová premĺčacia doba“. Vec prejednávajúci senát sa v celom rozsahu stotožňuje so závermi vyslovenými v predmetnom rozhodnutí najvyššieho súdu a v okolnostiach posudzovanej veci na tieto závery v celosti poukazuje.

18. So zreteľom na povahu a účel dovolacieho konania preto najvyšší súd dospel k záveru, že v danej procesnej situácii, ktorá nastala po kasačnom náleze ústavného súdu pre dosiahnutie zmyslu a podstaty ďalšieho konania prichádza do úvahy iba zrušenie dovolaním napadnutého uznesenia krajského súdu (nápravu možno dosiahnuť zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu) z existencie procesnej vady konania podľa § 420 písm. f) CSP. Z týchto dôvodov dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. V novom konaní odvolací súd zohľadní ciele zákona č. 182/1993 Z. z., ktorý v súvislosti s požiadavkou na privatizáciu bytového fondu sledoval čo najdetailnejšie prispôbenie úpravy zmeneným spoločenským a ekonomickým podmienkam. Nadväzujúc na tieto východiská sa odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia ústavne konformným spôsobom vysporiada nielen s tým, či žalobkyňa má podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. právo na prevod vlastníckeho práva k bytu (ktorý bol pôvodne bytom štátneho podniku), ale tiež sa vysporiada s odvolacou námietkou žalobkyne ohľadom § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z.

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.